

Asia: VN/12128/2019

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta**

### Luonnonsuojelulain lukukohtaiset kommentit

#### **1 luku Yleiset säännökset**

On hyvä että varovaisuusperiaate on kirjattu lakiin (7§), tämä selkeyttää sen käyttämistä perusteena hallinnollisissa päätöksissä. Selvilläöolopykälän (8§) lisääminen selkeyttää hallinnon ja toimijoiden työnjakoa. Toisaalta on haastavaa arvioida esimerkiksi yksityishenkilöiden valmiuksia ymmärtää luonnonsuojelulain vaatimuksia ja toimintansa ekologisia vaikutuksia. Jotta tämä lakipykälä tulisi mahdolliseksi soveltaa, valtion tulisi antaa nykyistä vahvemmin tukea ekologisten arvojen ymmärtämisessä, sekä kaikkien niihin vaikuttavien toimintojen määrittämisessä (neuvonta, ohjaus, erilaisten ohjeiden laatiminen jne). Luontotiedon selvittämisen osalta jää edelleen jossain määrin epäselväksi erityisesti pienten hankkeiden osalta, kenen tulee selvittää toiminnan kohteena olevat tarkemmat luontoarvot (toimijan selvilläöolovelvollisuus vs. viranomaisen selvittämisvelvollisuus).

#### **2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat**

11§ On hyvä, että SYKEN ja Luomuksen roolit on tuotu selkeästi esiin.

13§ Suomen Luontopaneelissa tulee olla myös ilmastonmuutoksen asiantuntija.

#### **3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu**

On hyvä, että biodiversiteettistrategian alueellisen luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelma on kirjattu lakiin (14§). Tämä tukee biodiversiteettityön priorisointia myös alueellisesti, mutta tämänhetkinen resurssitilanne huomioiden on positiivista, että kirjaus ei ole ELY-keskuksia velvoittava.

19§ Luonnonsuojelun seuranta: Vastuunjako on ehdotuksessa nykylakia selkeämpi, mutta tälläkään hetkellä kyseiset tehtävät (luonnonsuojelualueiden ja luonnonmuistomerkkien määrää ja pinta-alaa sekä niiden ekologista tilaa koskeva seuranta) eivät ole ELY-keskuksissa riittävällä tavalla resursoitu.

#### **4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen**

Nykyistenkin luonnonsuojelulain mukaisten tukimuotojen resursoinnissa on puutteita ELY-keskuksissa. On huolehdittava, että sekä aiempien että uuden lain tuomien tukitehtävien resursointi on riittävää. Lisääntynyt tukien määrä tulee lisäämään myös maksatustehtäviä KEHA-keskuksessa.

## **5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto**

-

## **6 luku Luonnonsuojelualueet**

44§ On hyvä, että luonnonsuojelualueiden perustamisedellytyksiin on lisätty luontotyyppien ja eliölaajien mahdollisuus sopeutua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.

55§ Mahdollisuus poiketa yksityisen luonnonsuojelualan rauhoitusmääräyksistä yhdyskuntateknisten rakenteiden ja niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen takia on kannatettava muutos.

60§ 4mom: "Viranomaisen valvoo asiantuntijaa tämän suorittaessa annettuja tehtäviä" - tästä tulee mielikuva, että valvonta on reaaliaikaista ja maastossa tapahtuvaa. Edellä mainittu tapa ei liene resurssien käytön kannalta mielekäästä.

## **7 luku Luontotyyppien suojele**

Luontotyyppien kolme eri suojelutasoa voivat tehdä laista maallikolle vaikean ymmärtää.

66§ uhanalaisten luontotyyppien huomioiminen lupamenettelyissä ja kaavoituksessa: jää epäselväksi, mitä "ottaa huomioon" tarkoittaa ja millä kriteereillä sitä on valvottava.

67§ kohta 10) harjumetsien valorinteet: kyseisen luontotyypin systemaattinen ja kartoittaminen ja rajauspäätösten tekeminen on toistaiseksi resursoimatonta ELY-keskuksissa. Lisäksi luontotyypin tunnistaminen vaatii myös viranomaisten laajempaa koulutusta.

69§ Miksi luontotyyppien suojelusäännöksistä poikkeamiselle on määritelty aikaraja, mutta yksityisen suojelualan rauhoitusmääräyksistä poikkeamiselle ei?

## **8 luku Eliölaajien suojele**

71§ Euroopan unionin tärkeinä pitämät eliölaajat ja niiden elinympäristöjen suojele ja siitä poikkeaminen mainittujen lajien osalta on ilmaistu hankalaselkoisesti.

76§ uhanalaisten lajien huomioiminen lupamenettelyissä ja kaavoituksessa: jää epäselväksi, mitä "ottaa huomioon" tarkoittaa ja millä kriteereillä sitä on valvottava.

80§ ja 81§ molemmat uusia tehtäviä ELYille, tarve koulutukselle ja resursoinnille.

85§ pykälä on pitkä ja epäselvä. On vaikea hahmottaa milloin puhutaan yleisistä ehdoista ja edellytyksistä ja milloin lintuja koskevista erityisehdoista.

## **9 luku Vaihdanta, maahantuonti ja maastavienti**

-

## **10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit**

-

## **11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen**

Ekologisen kompensaation toteuttaminen tulee teettämään lisätyötä ELY-keskuksissa. Miksi luvun otsikossa puhutaan ekologisesta kompensaatiosta, mutta myöhemmin pykäläteksteissä hyvittämisestä? Luonnonsuojelulakia valvovan viranomaisen näkökulmasta luvun rakenne on epälooginen. Velvoittava pykälä olisi hyvä olla aikaisemmin.

Olisi hyvä, että ELY-keskuksella olisi valtuus arvioida heikennys niin merkityksettömäksi ja/tai lyhytaikaiseksi, ettei hyvityspykälää tarvitse käyttää (onko tarkoituksenmukaista käyttää esim. tutkimusluvuissa tai pienimuotoisissa LTA-poikkeamisissa).

101§ muotoilu on hyvin vaikeaselkoinen.

105§ hyvitysalueen rajauspäätös teettää ELY-keskuksille lisätyötä, jota ei ole toistaiseksi resursoitu. Rajauspäätös soveltuu vain aluemaisille hyvityksille. Käytännössä kyseessä on uusi suojelualueluokka.

108§ on hyvä että kustannusvastuu on määritelty laissa.

## **12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset**

-

## **13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen**

117§ viimeinen momentti: Jää epäselväksi, mitä kunnan ja maakunnan liiton aineistoja tässä tarkoitetaan. Tällaisenaan kirjaus voi tarkoittaa hyvin laajoja aineistoja. Tallentamisen vastuuttaminen ELY-keskuksille lisää ELYjen resurssitarvetta eikä ole kovin nykyaikainen ratkaisu. Ensisijaisesti tulisi pyrkiä kehittämään paikkatietorajapintoja ja koneellista tallentamista kaikkien viranomaisten käyttöön.

119§ mom. 3: luonnonsuojelun tietojärjestelmien tietojen saaminen tulisi sallia kaikille valtion viranomaisille, kunnille ja maakunnan liitoille, jos säädettyjen tehtävien hoitaminen sitä vaatii.

120§: voisiko olla tarpeen lisätä myös muut hallintolain mukaiset tiedoksiantovelvoitteet tähänkin näkyviin?

## **14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset**

122§: on hyvä että viranomaisen oikeudet on kirjattu lakiin.

123§ 1. momentti jättää epäselväksi, koskeeko ammatillisen toiminnan harjoittaminen vain oikeushenkilöä, vai sekä oikeushenkilöä että luonnollista henkilöä, ts. onko luonnollisen henkilön harjoitettava ammattia että tämä pykälä koskee häntä.

128§ tarpeellinen tarkennus. On hyvä, että ELY-keskuksille on annettu harkintavaltaa vähäisyyden suhteen.

## **15 luku Muutoksenhaku**

-

## 16 luku Voimaantulosäännökset

-

Huomiot muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin

**Huomiot muutoksista, joita on ehdotettu muihin lakeihin**

-

Luonnonsuojelulain uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen

**Miten lakiehdotus kokonaisuutena vastaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen?**

Lain tavoitteiden saavuttaminen on riippuvainen siitä, kuinka hyvin siinä määrätty tehtävät resursoidaan esim. ELY-keskuksissa. Tämänhetkisillä resursseilla lain tavoitteita ei tulla saavuttamaan. Ehdotuksessa on tuotu näkyviin jo olemassa olevia työnjakoa ja käytäntöjä, mikä selkeyttää luonnonsuojeluhallintoa myös hallinnon ulkopuolelle.

Ilmastonmuutoksen hillintä

**Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?**

Ilmastonmuutos on nostettu lain tärkeäksi tavoitteeksi (1§), mutta strategiatasoa alemmat käytännön toimet ovat laissa vähäisiä. Yhteys ilmastolakiin ja ilmastolain mukaisiin suunnitelmiin tulee varmistaa lakitasolla.

Ekologisen kompensaation eli luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten hyvittäminen

**1) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseen?**

-

**2) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat toimialojen suunnittelemiin hankkeisiin?**

-

Malminetsintä luonnonsuojelualueilla

**Pidättekö tarkoituksenmukaisena rajoittaa malminetsintää luonnonsuojelualueilla**

**1) ehdotetulla tavalla poistamalla viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään valtion luonnonsuojelualueilla?**

-

**2) muulla tavalla (miten)?**

-

## Muut huomiot

### Muita huomioita esityksestä

Lakiehdotus vastaa hyvin paljon sitä, mitä valmistelutyössä on tullut esiin. Lakiehdotus antaa sekä uusia ohjaavia että velvoittavia keinoja luonnon monimuotoisuuden tilan parantamiseksi. Toisaalta ehdotus lisää sekä osaamis- että osaajatarvetta. Ehdotus lisää myös merkittävästi ELY-keskusten luonnonsuojelutehtäviä. Nykyisenkin lain mukaisten tehtävien resursointi on puutteellista.

Hämeen ELY-keskuksen lausunnon ovat laatineet luonnonsuojeluasiantuntija Riitta Ryömä ja ylitarkastaja Susanna Rokkanen, lausunnon on hyväksynyt luonnonvarayksikön päällikkö Merja Suomalainen. Lausunnon laatimiseen on ilmastoasioiden osalta osallistunut myös johtava asiantuntija Eira Rosberg-Airaksinen.

Ryömä Riitta  
Hämeen ELY